

КОЛЕКТИВ

ЛИСТ РУДАРСКО - ТОПИОНИЧАРСКОГ БАСЕНА БОР
www.rtbbor.com

Број 2167 • Година LX • Лист излази месечно • Четвртак, 31. мај 2007. • Примерак 25 динара

ISSN 1452-9025
9771452902006

КОЛЕКТИВ
НА САЈТУ

БАСЕНСКИ РУДНИЦИ СТАБИЛИЗОВАЛИ ПРОИЗВОДЊУ

РТБ. – Месец дана након раскида купопродајног уговора са румунским Купромом, пажња менаџмента Рударско-топионичарског басена Бор усмерена је на стабилизацију и повећање производње. У прва четири месеца ове године у борским и мајданечким рудницима произведено су 4.922 тоне бакра у концентрату и 11.640 тоне електролитног бакра из домаћих и увозних сировина. Овакви резултати су бољи од остварених у истом периоду прошле године (у прва четири месеца 2006. произведено је 3.916 тоне бакра у концентрату), а добра цена црвеног метала, која у овом тренутку износи 7.200 долара за тону, у знатној мери поправља ликвидност компаније.

Чекајући приватизацију, новог власника и преко потребно инвестирање у рударску опрему и механизацију, пословодство компаније у 2007. години планира производњу од 16.280 тона црвеног метала из сопствених и 21.500 тона из свих осталих сировина.

Дакле, пројекцијом за ову годину предвиђена је производња од близу 38.000 тона катодног бакра.

Све текуће обавезе Басен сада уредно сервисира, осим пореза и до- приноса на нето зараде и накнаде за коришћење минералних сировина предвиђене изменама и допунама Закона о рударству. Исплаћене су све заостале зараде и данас басенски радници редовно примају плату која у просеку износи безмало 28.000 динара. У мају је исплаћен и први део ре- греса, док ће следећег месеца запо- слени у РТБ-у добити и остатак нак- наде за годишњи одмор.

Свеукупна производна и финан- сијска ситуација у Басену и даље је тешка, па менаџмент компаније од нове Владе очекује да се реструкту- рирање предузећа настави и да се у што краћем року распише нови тен- дер, али под другачијим условима, јер је мало вероватно да би се на исти начин добило квалитетније решење.

Горица Тончев Василић

Шездесет година Бора као града и век од смрти Фране Шистека

“ГРАДИМО СРЕБНИЈИ ГРАД”

Поручио је председник општине Бранислав Ранкић, додајући да је Бор узимао за себе само мрвице онога што је РТБ стварао. - Франај Шистек није био само човек који је открио бакроносно рудиште, нити само први директор Борског рудника, већ и неко ко се може сматрати синонимом за потоњи урбани и култу- лорошки препород овог краја

БОР. - Данас можемо са поносом да кажемо да смо за 60 година од рударске колоније заиста постали град. Међутим, Бор је, ипак, млад и нема велику традицију, што се види и вечерас (сала је била полупразна). Предност Бора у односу на остале градове јесте што је можда једини који је највише давао другима. Сви остали су могли да, оно што су остваривали, обезбеђују за себе, а Бор је за себе узимао само мрвице онога што је стварао. Данас нема подручја у бившој СФРЈ где не постоје трагови улагања РТБ-а. Бог нам је дао руду бакра и других метала, Бор је настао захваљујући руднику и Бор ће у будућности бити везан за њега. Наше је, ако успемо, и то ће бити добро, да

само задржимо његов даљи развој, не мора чак ни интензитетом из седамдесетих и осамдесетих година.

- На смени два миленијума и Бор и целу државу задесиле су велике промене. У овим транзиционим временима његови грађани су, можда, више него остали у Србији осетили колико болни могу бити неки процеси. Данас смо у ситуацији да окупимо све способне људе у Бору, да се су- протставимо суноврату, да се посве- тимо раду као некад и да од Бора пра- вимо, а то је могуће, место за много срећнији живот. Већ имамо велики број младих људи овде рођених који се осећају једино Боранима и то ће допринети да и наша традиција буде много јача, као и да општина Бор

почне да живи много срећније него што је то било у неким временима иза нас.

Овим речима је, поред осталог, председник општине Бранислав Ранкић честитao јубилеј грађанима Бора

на свечаној академији 29. маја у Музичкој школи. Уприличена је пово- дом прве седнице Градског народног одбора одржане на исти дан 1947. от-

Наставак на страни 2

Потреба за обуком запослених у Басену

Спрам послла и квалификација

Затечен проблем великог броја радника распоређених на радна места за која немају одговарајући стручну спрему. – Набавка нове опреме захтева и обуку оних који ће њоме руковати. – Створен систем образовних програма за краткотрајну обуку који обезбеђује практична знања и вештине потребне за конкретне послове

Сарадња Транзиционог центра, кадровских служби и образовних институција

РТБ. – Доминантан досадашњи приступ реструктуирању запослених, као саставниог дела процеса реструктуирања и приватизације Рударско-топионичарског басена Бор, односно се на решавање социјалних питања оних радника који напуштају предузеће као вишак. У оквиру стварања услова за њихову даљу егзистенцију, Транзициони центар РТБ-а у Бору и Мајданпеку, у сарадњи са образовним институцијама, реализовао је више циклуса обуке и преквалификације вишкова запослених и чланова њихових породица (за око 500 радника). На тај начин, створен је систем образовних програма за краткотрајну обуку који обезбеђују практична знања и вештине потребне за конкретне послове и радна места. Оспособљене су образовне институције (Технички факултет и Техничка школа – Регионални центар за континуирано образовање одраслих) да остваре програме обуке у сарадњи са предузећима у којима се одвија практични део.

Ово је истакао **Драган Ранђеловић**, координатор Центра за транзицију запослених РТБ-а, 22. маја, на састанку посвећеном обуци запослених у Басену. У раду овог скupa учествовали су представници кадровских служби РББ-а, РБМ-а, ТИР-а, ФОД-а и Института за бакар, Техничког факултета, Техничке школе, Завода за информационе системе и Индок центра Института и Компјутер центра из Бора. Наиме, пословодство комбинација бакра се сагласило да Транзициони центар, користећи искуства и мрежу коју је успоставио током обуке вишкова запослених, у сарадњи са кадровским службама басенских предузећа и образовним институцијама у граду, разради и спроведе програм обуке запослених у РТБ-у. Посебно наглашавајући да запослени нису само трошак, већ и ресурс, односно капитал чија се вредност може повећати и уновчiti, те да се тако чекају наредне фазе реструктуирања, Ранђеловић је образложио и от-

куд потреба за обуком преосталих басенских радника:

- У оквиру социјалног програма решавања вишка запослених, РТБ је

напустио велики број радника, што је условило да они који су остали у предузећу буду распоређени на послове и радна места за које немају одговарајуће квалификације. Таквом пре-расподелом појавила се потреба за њиховом додатном обуком, преквалификацијом и доквалификацијом, како би успешно могли да преузму нове радне задатке. Да би се решили ови проблеми, Транзициони центар је у протеклом периоду организовао додатну обуку у РТБ -у за припрему полагања стручних испита из области безбедности на раду, у РББ -у за геобушаче и рударске надзорнике, а у РБМ -у за кранисте. Такође, и даље постоји затечен проблем релативно великог броја радника који су и даље на пословима и радним местима за која немају одговарајућу квалификацију или ниво стручне спреме. Њихова редовна доквалификација би била дуготрајан и скуп посао, тако да је је-

дино решење оспособити их за конкретна радна места путем краткотрајних циљаних обука. Коначно, у басенским предузећима у току је набавка нове опреме која захтева и условљава и обуку оних радника који ће њоме радити.

На основу информација из кадровских служби предузећа и образовних институција, у протеклом периоду уочено је да постоје потребе за следећим програмима обуке: ВСС и ВШС инжењерског кадра који ради на одржавању опреме за коришћење нове, термовизијске технологије у превентивном одржавању постројења и опреме, припремна обука за стручне испите инжењерског кадра и рударске надзорнике, обука за руководеће грађевинским машинама, различите металске, машинске и електро струке, пословне секретаре, из енглеског језика, и за сложеније програме информатичке обуке.

Ј. Станојевић

Шездесет година Бора као града и век од смрти Фрање Шистека

“ГРАДИМО СРЕБНИЈИ ГРАД”

Наставак са стране 1

кад се Бор сматра градом, али и по-водом 100 година од смрти Фрање Шистека, првог директора борских рудника и Топионице. Јер, како рече водитељски пар **Симонида Гаврић** и **Иван Илић**, ове две годишњице спомиле су се да би нам предочиле настанак, путеве преображаја и развоја града. Фрањо Шистек није био само човек који је открио борско бакроносно рудиште, нити само први директор Борског рудника, већ и неко ко се може сматрати синонимом за урбану и културошку промену која се у потоњим деценијама овде дешавала.

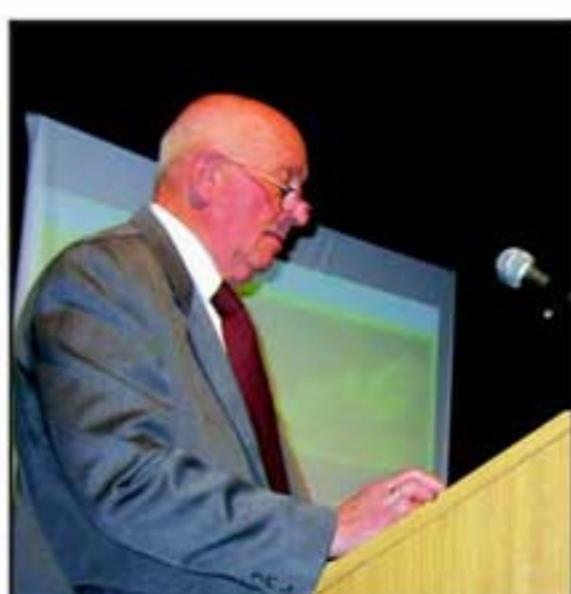
У име РТБ-а о Фрањи Шистеку, али и Бору као „магнету“ за досељенике, формирању чаршије, изградњи погона, предратним и послератним развојним фазама, отварању нових рудника које су га довеле на 3. и 4. место по бруто-приходу у Југославији између 70-их и 90-их година, одмах иза нафташа, говорио је **Мома Јовановић**. Истичући да је овај свечани скуп посвећен догађајима и људима који су у периоду од непуна два века иницирали и омогућили да овај крај Србије из феудално-спахијског система и живљења обезбеди услове за друштвено-економски развој у слободној земљи, он је, између остalog, истакао:

- Прва битна промена у животу села Бор и његових грађана била је 1898. године. Крајем 19. века, на предлог Феликса Хоффмана, Ђорђе Вајферт је одлучио да истражује терене источне Србије. Све послове рударско-геолошког истраживања поверио је Фрањи Шистеку (пореклом Чеху) и отворен је рудник угља Костолац, рудник злата Б. Камен, Глоговица и Д.Б. Река. Први истражни радови у Бору обављени су на левој обали Борске реке, у подножју Тилварија, а потом и на десној, у подножју чока Дулкане, на крају самог села Бор. Пратећи минерализацију поткопом на 120 м нашло се на руду са више од 12 одсто бакра. После разговора са више финансијских група, концесија је уступљена консорцијуму око банке Мирабо из Париза. Концесија Француско

друштво борских рудника „Свети Ђорђе“ оснива се 1. јуна 1904. у Паризу, а управа Друштва за оперативног директора Рудника поставља Фрању Шистека. Он је подједнако водио

Бранислав Ранкић

Мома Јовановић

бригу и о Руднику и о животним проблемима не само запослених, већ и житеља Бора (медицинско забрињавање, нова школска зграда, а започео је и изградњу цркве). При обиласку Јаме, на 2. хоризонту, 4. маја 1907. подлегао је срчаном удару. Сахрањен је на Старом гробљу, да би 1963. његови посмртни остаци, са спомеником, пребачени на Ново.

Уз стару српску грађанску и народну, као и традиционалну влашку музику и старе фотографије и разгледнице Бора, на академији се чуо редак, и вредан, избор првих записа о потенцијалима Бора и околине, Феликсу Хоффману, Вајферту и Фрањи Шистеку. Оставили су их барон Хердер, Василије Симић, „Политика“ из 1906. и 1914., „Вечерње новости“ из маја 1907, етнолог Тихомир Ђорђевић, „Рударски гласник“ из 1904., „Правда“ из 1905.

Јован С. Митровић је потом казивао Писмо рудара из Бора свом пријатељу с југа Србије, а онда је трио „Анима“ из Ниша: **Александра Ристић**, мецосопран (пореклом Боранка), **Ана Величковић Џигић**, флаута, и **Драгана Ђорђевић**, клавир, провео присутне кроз део богатог стваралаштва композитора **Константина Бабића**. Свечану академију организовали су Општина Бор и Центар за културу.

Љ. Алексић

Стабилизије снабдевање концентратом побољшало резултате

металурга

У мају око 2.500 тона катода

Са 160, почетком месеца, у Електролизи је већ активно 356 ћелија. – Чести застоји из еколошких разлога. – Киселина више није сметња. – Угљ стиже за дводесетак дана. - Ливница арматура боље радила него у априлу

ТИР. - За 24 дана маја ТИР је прерадио 14.671 тону сувог концентрата и произвео скоро 3.268 тона анодног и 1.794 тоне катодног бакра. Познато је да је почетак месеца био са смањеном производњом, чак и застојем, због несташице увозног концентрата у ишчекивању новог власника. Упоредо са пристизањем концентрата

ко мала прерада. Све то, добрим делом, зависи и од временских услова. Осим због екологије, има застоја и због квирова опреме. Ових дана то је било због компресора „чентак“. Проблем складиштења сумпорне киселине је доста ублажен пошто ИХП Правово узима давољне количине. Има извесних проблема са превозом, али залихе су сведене на минимум, односно на 23.000 тона, што нам даје простор да боље радимо у наредном периоду.

Од осталих погона, Фабрика бакарне жице је имала неку прераду и „изашла“ је на 1.118 тона од почетка године, а Ливница на 612 тона. То су, по Лековском, доста неискоришћени капацитети и покушава се усмерење већих количина секундарног бакра из земље на прераду у ова два погона. Јер, кад нема производње, онда ту има и доста нервозе међу запосленима због бојазни шта ће сутра бити са њима. Отуда се предузимају све мере да ове фабрике раде. Преради метала (Ливница арматура) то боље полази за руком и она је у мају боље радила него претходног месеца.

Износећи очкивања за јун, Лековски нам рече да се, с обзиром на 356 активних ћелија у Електролизи и 2.600 тона мобилисаног бакра, наредног месеца иде на производњу од око 3.500 тона катода.

Рударска производња је за 24 дана прешила 1.000 тона бакра у концентрату који је дошао код нас и до краја месеца та производња ће, можда, стићи и до 1.400 тона - очекује Лековски. - Добро је да однос увозне и домаће прераде буде пола - пола, а он је сада 60 према 40 у корист увозних сировина. Наравно, наш циљ је да буде много више домаћих, а увозне прерађујемо да бисмо одржавали капацитете.

И док концентрати из увоза сада стижу уредно, мало кашњење очекује се у пристизању висококалоричног угља. Иако су временски услови повољни, до њега може доћи јер су потребне количине касно уговорене, такође, због приватизације. Ипак, директор ТИР-а се нада да ће угљ који стиже за 20-ак дана, стићи баш на време да не дође до застоја.

Љ. Алексић

производња је почела да расте и од 160 ћелија, у Електролизи је већ активно 356. По речима в.д. директора ТИР-а **Блажа Лековског**, то даје шансу да се до краја месеца „изађе“ на око 2.500 тона катода.

- Имамо давољно шарже, негде око 4.000 тона – каже Лековски. - То нам омогућава прилив увозног и домаћег концентрата. Реч је о 784 тоне влажног концентрата дневно, а требало би да се његова прерада

Априлска производња у Басену

Из домаћих рудника 1.400 тона

РТБ. - У басенским рудницима у априлу је произведено укупно 1.400 тона бакра у концентрату. Рудник бакра Мајданпек дао је прошлог месеца 390 тона црвеног метала, а борски 1.010 тона. Ако априлску продукцију упоредимо са оствареном у првом тромесечју ове године, када је просечна месечна износила 1.175 тона бакра у концентрату (220 тона више), како процењује пословодство РТБ-а, то није учинак за потцењивање, посебно када се узму у обзир све тешкоће које прате овдашње рударење. Уколико се месечна производња задржи на 1.400 тона, како се предвиђа, више су него реални изгледи да се оствари пројектована годишња производња преко 17.000 тона бакра у концентрату.

Топионица и рафинација у априлу је дала 2.336 тона катодног бакра. Отежано снабдевање увозним концентратима у том периоду резултирало је производњом од 1.300 тона катода из сопствених и 771 тону из увоз-

предузеће

Си у тонама

1. РБМ	390
2. РББ	1.009
- Јама	51
- В.Кривељ	836
- шљака	122
бакар у концентрату	1.399
3. ТИР	
катодни бакар	2.336
- Катоде из сопст. сиров.	1.300
- Катоде из увоз.сиров.	771
- Катоде из шљаке	108
- Катоде из осталих сиров.	157

них сировина. Снабдевање увозним концентратима сада је нормализовано, али се стабилизација производње у металуршким постројењима очекује у јуну.

Ј. С.

Саопштење Службе за информисање РТБ-а

Узроци угинућа пчела нису у кругу Басена

РТБ. – Рударско-топионичарски басен Бор спроводи ригорозну контролу увозних концентрата и у нашим металуршким постројењима се не прерађују прљави концентрати, тј. изван прописаних стандарда. Зато, узроке недавног угинућа пчела у појединим домаћинствима у Малом и Великом Кривељу не треба тражити у кругу Басена – истиче се, између остalog, у саопштењу Службе за информисање РТБ-а од 22. маја, а поводом сумњи да су главни кривци за овај инцидент топионички дим и увозни концентрати који се допрејују и прерађују у металуршким постројењима у Бору.

Пре потписивања уговора о допремању и преради увозног концентрата, од испоручиоца се тражи типична анализа за сваки концентрат који је предмет преговора о преради. Уколико је достављена анализа у складу са захтевима комбината бакра, концентрат се приhvата на прераду, а анализа је саставни део уговора. И поред тога, РТБ спроводи контролу при пријему целокупне количине концентрата из увоза тако што се при његовом приспећу узоркује сваки камион, односно вагон, и тек након резултата анализе одобрава се или одбија претовар концентрата. У случајевима када анализа, коју обавља Институт за бакар у Бору, показује веће садржаје поједињих хемијских елемената битних са становишта заштите животне средине, концентрат се враћа испоручиоцу. Провера радиоактивности концентрата из увоза је под инспирацијом Министарства за заштиту животне средине и обавља се на грачаничним прелазима при уласку концентрата у земљу.

Од почетка године до данас, сва примљена количина концентрата из увоза потиче из рудника Assarel у Бугарској, а испоручиоци су борски Грандинжењеринг и кипарски Ист поинт. Подсећања ради, стандарди које примењује РТБ су и ригорознији од европских због застареле технологије прераде. Последњи пут Басен је вратио девет баржи концентрата из Перуа у априлу 2005. године који је, иначе, одговарао европским стандардима – каже се, такође, у саопштењу.

Element	Concentration %	ANALIZE UGOVOR	ANALIZE RTB
	Standard RTB	Evropski	
Cu			
Se	0,020%	<0,02%	0,0091-0,02%
Bi	0,050%	<0,05%	0,017-0,022%
Sb	0,300%	<0,01%	0,005-0,006%
Cd	0,010%	0,02	<0,01%
As	0,20%	0,3	<0,02%
Zn	3,00%	5	<0,03%
Pb	2,00%	3	<0,06%
Pb+Zn	5,00%	8	0,2-0,65%
Ni	0,10%		<0,008%
Hg	5ppm	10 ppm	<0,3 ppm
H2O	7-10%		0,1-0,3 ppm

Учинак кривељских и борских рудара у мају

Залет за јун

Повећањем прераде топионичке шљаке и пуним капацитетом Цементације у борским рудницима настојаће да наредног месеца произведу 400 тона бакра у концентрату, уместо мајских 200. - Кривељски коп, ослонац домаће производње бакра - по плану, а тамошњој флотацији мај рекордан месец

На дну кривељског копа ради се пуном паром

РББ. – Ослонац домаће производње бакра - коп у Кривељу, произвешће у мају – како нам је рекао његов управник **Јовица Радосављевић** – безмalo 900 тона бакра у руди. У јуну се, такође, може очекивати овакав учинак, мада дosta тога зависи да ли ће бити окончан ремонт багера ПХ1. Он је у завршној фази, а последње кишне су само отежале, али нису угрозиле рад на копу. Управник кривељске флотације **Драгослав Симовић** истиче да су малобројни флотери (од

некадашњих 620, остало је 280) имали изузетан учинак (до 22. маја пре-рађено је више од 86.000 тона руде) и до краја месеца се надају пребачају плана.

- Мај ће нам бити рекордан месец у овој години – каже Симовић - јер ћемо дати преко 900 тона бакра у концентрату, што је за две секције (које су две трећине капацитета), релативно добро. План за наредни месец је сличан овом и нема разлога да не очекујемо његово остварење. Једино

је одласком људи по социјалном програму створен је проблем радне снаге, али изузетном упорношћу ови који су остали надокнађују тај мањак људства и могу само да им честитам на залагању. Могли бисмо да постигнемо и већи капацитет кад би могао коп да нас „прати“.

Мајска производња из Јаме биће око 8.000 тона руде искључиво из рудног тела „Брезоник“ јер је, као што се зна, експлоатација „Тилва роша“ и „П2а“ и даље обустављена. Тамо се, према речима др **Бранислава Михајловића**, заменика директора РББ-а за подземну експлутацију, и даље обавља финална санација, заштита и обезбеђење од било каквог новог продора воде и муља, какав се десио 19. фебруара. Сада се експлостише само богата руда у РТ „Брезоник“ из којег се овог месеца очекују 80-ак тона бакра, а има у њој доста злата и сребра. Такође се рачуна на прераду 40-ак тона шљаке и стотинак тона бакра из ње, што значи да ће борски део РББ-а имати производњу од 180, па и 200 тона бакра.

- Међутим, треба истаћи велика ишчекивања у јуну – каже Михајловић - јер ћемо ове захвate, које већ неколико месеци радимо, до краја маја финиширати и обезбедити услове да у Јами производимо по 10.000 тона руде, односно стотинак тона бакра у концентрату. Цементација је већ почела да ради пуним капацитетом. Од цементног муља правимо брикете, „цигле“, сушимо их до влаге мање од три посто и шаљемо као секундар у Топионицу. Од тог новца купујемо сировину (гвожђе) и тако „затварамо“ процес, очекујући пун

капацитет од неких 20-ак тона бакра из муља. То је најефтинiji бакар који можемо да произведемо, а за нас је врло битно што тим пословима можемо квалитетно да запослимо 30-ак наших радника. Завршавамо и косу траку за шљаку до система дробљења на Јизвозном окну, купили смо два камиона, имамо довољно времена да све то уходамо и од јуна откопамо 100.000 тона шљаке месечно, што је 300 тона бакра у концентрату. А, са 100 из Јаме, 300 из шљаке, 20-ак из муља, у јуну бисмо могли да достигнемо 400 тона бакра.

Јама, Цементација и шљака, по Михајловићу, треба борском делу РББ-а да обезбеде позитивну економију по садашњој ценi бакра. Ако се јуна успе у овоме, онда би се најбржи и најефтинiji начин превазиша криза у коју се упало после несреће у Јами.

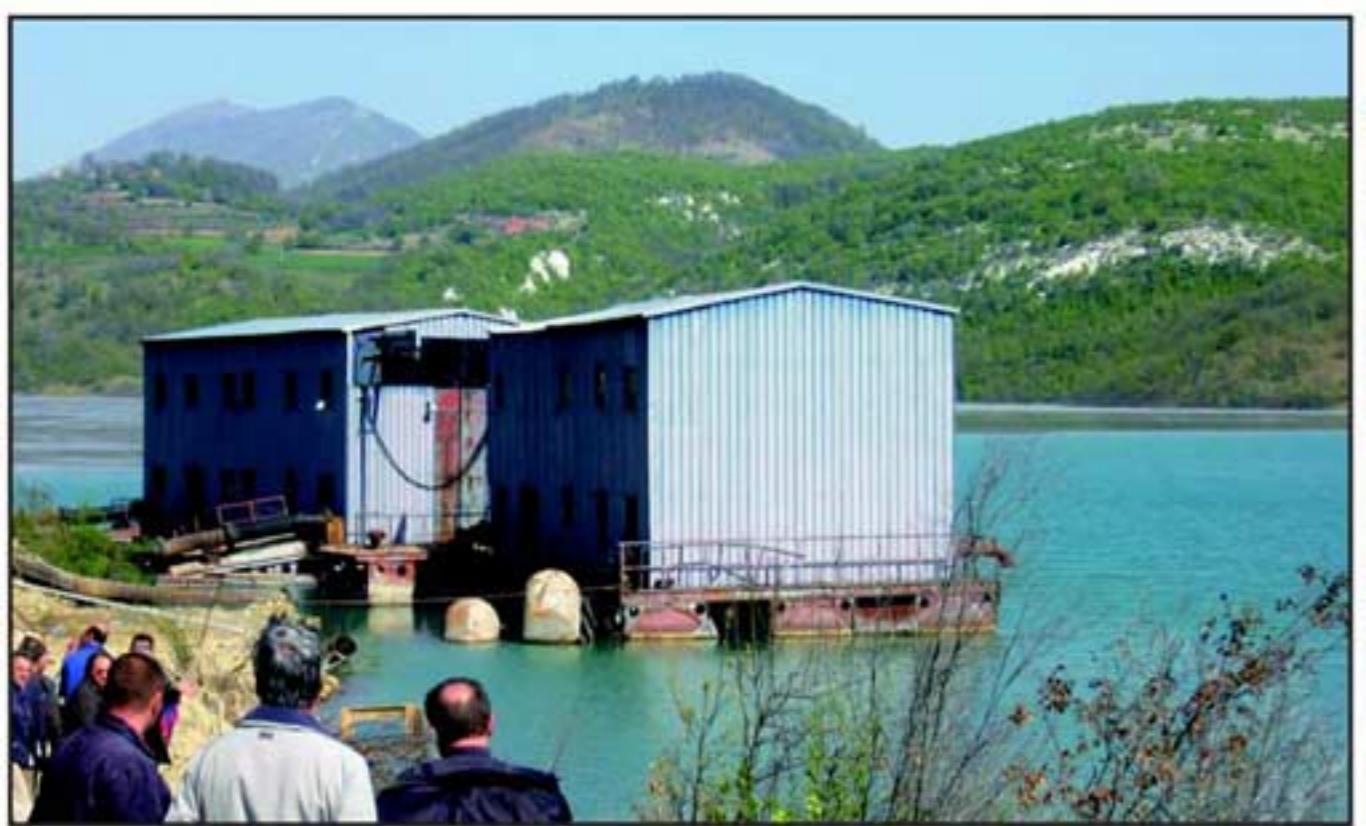
- Тамо је „заробљено“ три четвртина експлоатационих резерви руде – прецизира Михајловић. – Да ли ћемо наставити да их копамо или не, зависи од анализе утицаја борског копа, односно стања на њему и наткопном масиву, на радове у Јами. Стручњаци РГФ-а раде анализу пуном паром, али пошто је врло осетљива материја не може се журити. Морају се сакупити врло квалитетне базе података, направити изузетне компјутерске симулације напонских стања и дати јасна процена колико од свега тога што је доле можемо безбедно да експлостишемо. Кад се анализа заврши, онда ћемо почети израду детаљне документације, пројекта експлоатације и свега осталог. За пар месеци имајемо и ту анализу.

Љ. Алексић

После 17 година кривељски флотери ће поново одлагати јаловину у „пољу 1“

Враћају понтон са пумпама

Следећа фаза је испитивање стабилности бране 3, пројектовање надвишења бране 1 и 2 и изградња осталих објеката неопходних за даље одлагање јаловине. - Тридесет пет милиона динара за измештање РББ ће обезбедити из сопственог прилива, док се остало до 85 милиона за поменуте послове очекује из НИП-а

РББ. - Пошто је експлоатациони век „поља 2“ флотацијског јаловишта „В. Кривељ“ на самом kraju, припрема се премештање понтона и целокупне опреме за одлагање јаловине на стару локацију у „пољу 1“. Флотери се, заправо, враћају тамо где су јаловину одлагали на почетку рада рудника, што је подухват који треба да буде окончан у наредна два и по месеца. Прва фаза биће пребацивање понтона, друга је испитивање стабилности бране 3, пројектовање надвишења бране 1 и 2 и изградња других објеката неопходних за експло-

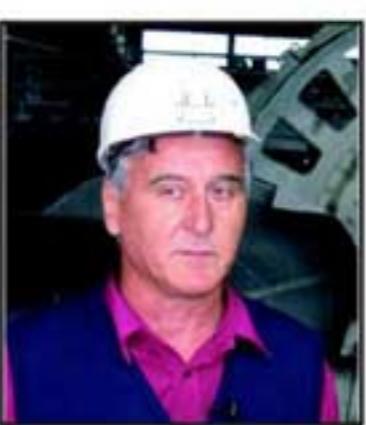
атацију „поља 1“. ФОД изводи све машинске радове, демонтажу једног понтона и премештање на саму локацију, а прилазни путеви су већ готови.

- То су инвестиције од око 35 милиона динара само за измештање, односно демонтажу, транспорт и поновно постављање понтона на старој локацији – каже Димча Јенић, руководилац инвестиција у РББ-у. - Међутим, ту је и низ припремних послова за проширење „поља 1“ ради пуштања система у поновни рад, као што је санација пулповода, преливне

и разделине коморе. Почиње и израда пројекта за довођење система у рад пуним капацитетом, а подразумева се и документација за нову пумпну станицу и услове надвишења брана 1 и 2 до кота 385. То би онда била коначна „фигура“ оба поља јаловишта, а заједно са овим активностима, израдом документације и санацијом брана, све би требало да се оконча до краја октобра. Укупна вредност инвестиција достигла би око 85 милиона динара.

Премештање понтона ће се финансијати из сопственог новчаног прилива РББ-а, док ће се део за пројектовање санације брана, рекултивације и комплетне геомеханичке елаборате будуће трасе тунела, по Јенићу, обезбедити путем НИП-а, односно Владе РС. Њихова вредност је око 2 милиона евра, чиме би се овај систем довео у функционално стање уз максимално поштовања еколошких принципа.

Драгослав Симовић, управник кривељске флотације, рече нам да се у ово кренуло пошто у „пољу 2“ постоји простор за само неколико месеци одлагања. Он подсећа да је Флотација почела да ради 1982. године и до 1990. сва јаловина је смештана у „поље 1“. Те године прешло се на „поље 2“, низводно Кривељском ре-

Драгослав Симовић

ком и јаловина је тамо депонована све до данашњих дана. Колико је било пројектовано толико је и испуњено.

- Круна бране је дошла до коте 350 и више нема места за складирање – каже Симовић. - У тражењу простора за даљи смештај јаловине дошло се на идеју, и испитивања су је потврдила, да се надграде бране 1 и 2

и наредних 7-8 година, при пуном капацитetu Флотације, сва јаловина смести у „поље 1“. После тог периода морамо изнаћи неку другу локацију, вероватно и са другом технологијом, а простора за наредних 25 година имамо узводно од бране 1.

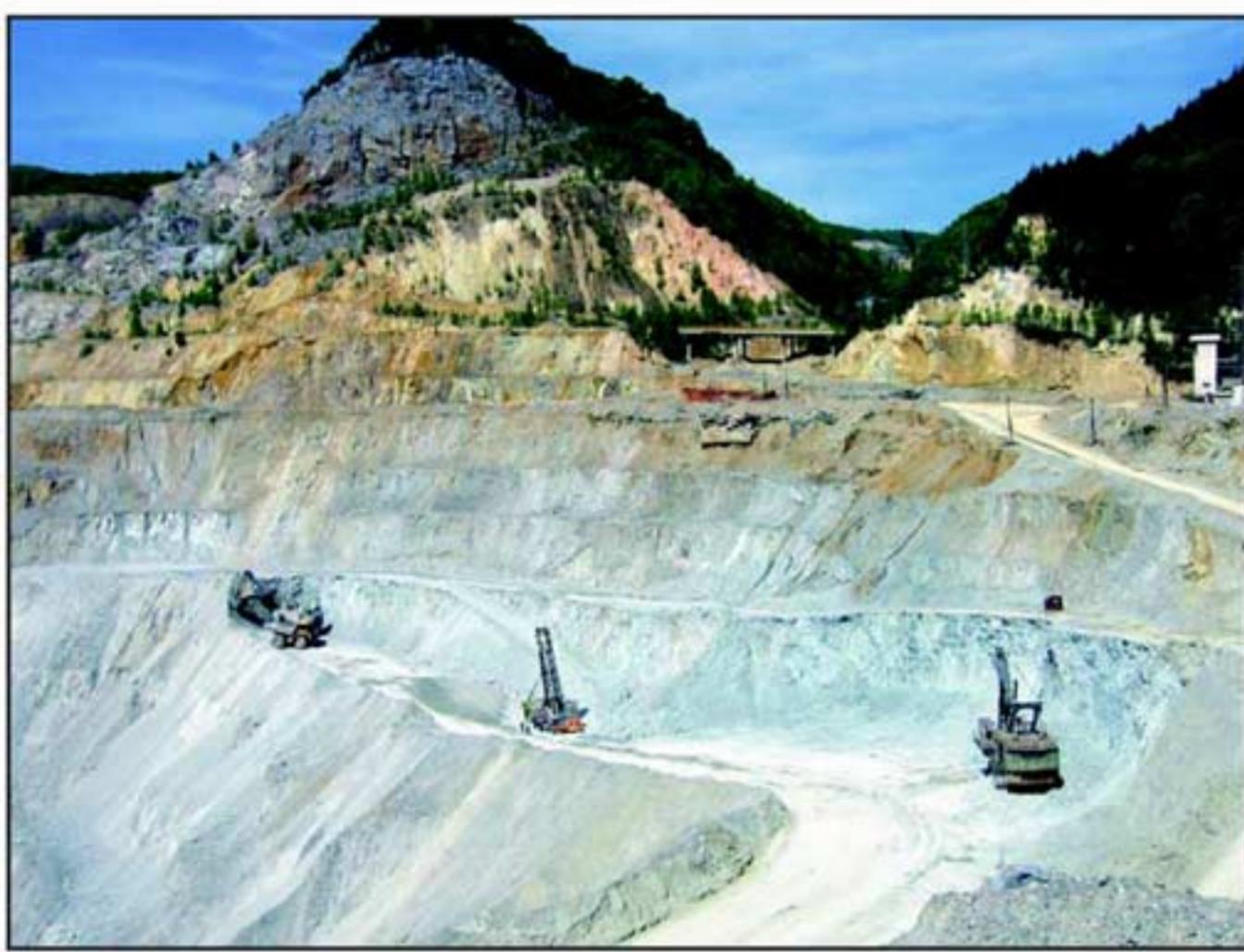
Дужина актуелног пулповода од Флотације до бране 3 је око 9 km, а нова-стара релација је готово упола краћа (износи 5 km). Избацивање из употребе релејне пумпне станице са 6 пумпи, од којих свака има мотор од по 500 киловата (а у раду су стално по три-четири), биће и знатних уштеда ел. енергије. Јаловина се таложењем одваја од воде која се, избистрена, пумпа назад. Флотација тако добија 96 посто потребних количина, а остатак је свежа вода из Кривељске реке. Пошто се више неће користити, и „поље 2“ и брана 3 морају да се рекултивишу, озелене, како би се спречило заштитнице.

Љ. Алексић

Мајданпечки копови у оскудици средстава за раскривање руде

„Мали Пек“ у великој улози

Ово рудно тело у северном делу Јужног ревира већ седму годину одржава рудник у животу захваљујући могућности да се са мало раскривања стигне до руде. — Укупне резерве Ј. ревира преко 400 милиона тона руде, а експлоатације око 246 милиона тона. — Припреме за рад на Северном ревиру. — Десеткована производња у Флотацији

Радилиште "Мали Пек 2", а иза Андезитски прст (лево) и Тумбарија (десно).

РБМ. — На два велика мајданпечка копа активно је само једно радилиште — „Мали пек 2“. Оно је на северном делу Јужног ревира, уз сам магистрални пут, и седму годину одржава Рудник у животу захваљујући томе што се малим раскривањем долази до руде. У мају ће одатле стићи 365 тона бакра у концентрату. Већ са саме капије рудника види се катарка багера заривеног у рудно благо тек неколико стотина метара

лиште на коме смо сада. „Мали Пек 1“ требало је да да до 400.000 тона руде. Међутим, како је на све стране ишло тешко, морали смо да примењујемо разну „гимнастику“, па је из њега извађено 2,5 милиона тона руде. Сада смо у нешто вишем захвату „Мали пек 2“, који смо почели одозго, од магистралног пута, и идемо надоле, ка води. Из тог захвата досад смо дали око 860.000 тона, а он треба да има око 2,4 милиона тона руде.

Износећи шта даље на Ј. ревиру пошто у „М.Пеку 2“ има још 1,4 милиона тона руде, односно до априла идуће године, Јовановић истиче да у североисточном делу има до 1,7 милиона тона јаловине, испод које је, кад се испумпа вода, три милиона тона руде. Зато се „у ходу“ мора решити и тај захват обнављањем јужног пута и поновним активирањем „М.Пека 1“, како би се премостило време кад „М. Пек 2“ не може да ради због извожења јаловине.

Радови на Северном ревиру започели су 1977. године, и у неколико наврата су прекидани. Сада овај коп мирује, такође са језером на дну, али не зеленим, већ браонкасте

боје рђе, због присуства оксида гвожђа. Поред порфирске руде бакра, на овом копу је експлоатисана и полиметалична руда олова и цинка.

— Припремамо радилиште „Долови 2“ на коме је повећан садржај бакра и злата — каже Јовановић. — То је типично пиритно рудно тело. Овде морамо скинути јаловину и за то најпре направити приступни пут, дотерати бушилицу и багер који ће то учинити, а онда ћемо наставити да откопавамо руду.

Потенцијали два ревира

И Драгиша Ђорђевић, шеф припреме на коповима, истиче да је Северни ревир посебна прича. На њему постоји више рудних тела у којима, поред бакра, има олова и цинка, више злата и сребра. Што се тиче Јужног, он са геолошког становишта изгледа овако:

— Укупан садржај бакра у руди је око 0,35 одсто, а у њој је и више од 0,2

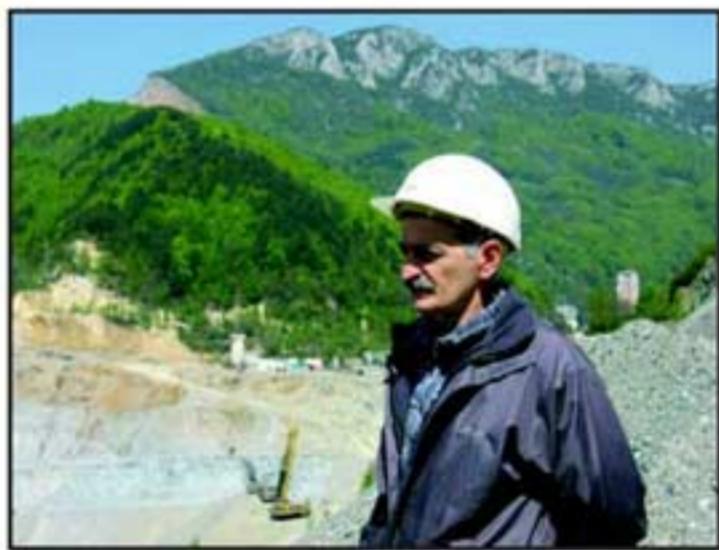
вило, неопходно је откопати два брда изнад „М. Пека“

— Оно више је Андезитски прст, а мање Тумбарија — објашњава Ђорђевић. — За откривање око 15 милиона тона руде, морамо да уклонимо око 17 милиона тона јаловине. Следећи би био „Источни захват“ са око 23 милиона тона руде, а трећи „Југозапад“, са преко 50 милиона тона. За све то је потребно скинути око 230 милиона тона јаловине.

Са 11 на три секције

Пред крај радног времена стижемо у Флотацију. Прва смена већ чека аутобусе, друга заузима радна места. У полураку и влази огромне хале ту и тамо назре се по који шлем. Како и не би кад од 11 секција сада раде само три. Поред машина најдојсмо на неколико кубика дрва којима је зимус ложено да се не замрзну. Остале, демонтиране и разваљене, депримирајуће су указивале на производни пад у овом погону.

— Тренутно у флотацији ради се три секције — каже управник Дејан Вагнер. — То су 8, 9. и 11. Годишње прерадимо око милион и по тона руде и добијемо око 3.500 тона бакра у концентрату. То је 10 до 15 пута мање него некада. Будућност Флотације свакако зависи од жеље и интереса будућег власника. По нашим сагледавањима најреалније је да се ремонтује део опреме са којом ради и оспособи још једна секција. Тако бисмо на млевењу имали четири, док би се опрема за фло-

Драгиша Ђорђевић

грама злата и до 1,5 грама сребра по тони — прецизира Ђорђевић. — Најнижа тачка до које је откопавано је плус 120 м, што значи да у дубини има још преко 220 м. Укупне резерве су преко 400 милиона тона, а економично може да се извади око 246. Са производњом од осам милиона тона годишње могли бисмо да радимо дуже време.

Истраживање Ј. ревира почело је крајем 40-их година и наставило се до данашњих дана. Бушено је и резерве су утврђене до коте -100, али руда ту не престаје. Има је и дубље, ал' је сиромашнија. Припреме за рударење почеле су 1957, а 1961. изашла је прва тона бакра. Да би се рударење наста-

Дејан Вагнер

Драгољуб Јовановић

од првих зграда овог рударског места и осећа подрхтавање тла под тешким дамперима који са рудом брекују ка постројењима за дробљење. Испод овог радилишта, у огромном левку Јужног ревира, створило се лепо зелено језеро, дубоко 80 м, са више од седам милиона кубика воде. У њој је мало бакра (11 мг по литру) да би се размишљало о његовом исконошћу, али испод језера је доста руде.

Минимално раскривање

— Принуђени смо да овако радио — каже Драгољуб Јовановић, управник мајданпечких копова. — Кад је 2000. године дошло до промене власти у држави испоставило се да немамо раскривене руде, ни новца за то, а руде има пуно. Морали смо иначе да се „поштапамо“ и ја сам „смислио“ једно радилиште у дну копа које се зове „Мали Пек 1“, да без инвестиција склањамо мало јаловине, а узимамо руду и преживимо пола године. Тако је покренуто и ово друго ради-

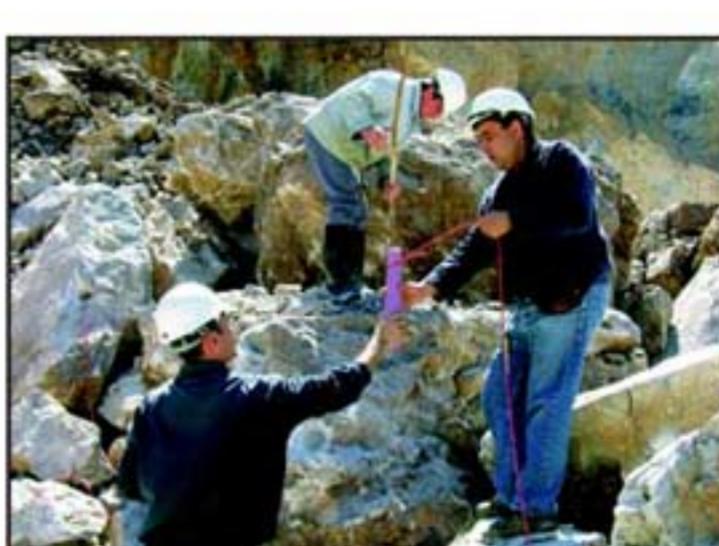
Припрема „Долова“

Пословоју Драгомира Благојевића и екипу за минирање затекли смо како у већ избушене рупе у огромним, већ одломљеним стенама, на локалитету „Долови“, убацују експлозив „амонекс“ да би их разбили у ситније комаде које може да покупи багер:

— Стене већег габарита од кашике багера минирајмо да бисмо могли да их уклонимо и омогућимо рад на Северном ревиру.

У овом делу терена је контакт кречњака и андезита и отуда се појављују већи комади — каже Благојевић.

Да су били ефикасни, убрзо смо се уверили. Експлозију смо посматрали заклонjeni у олуници једног багера, а кад смо поново дошли на „лице места“ од камених „клоца“ остало је само ситно канење.

тирање комплет заменила новом. Тиме бисмо добили капацитет прераде од три и по до четири милиона тона руде годишње. Такође, требало би да се заврши нова флотација чија градња је започета 1989, а стало 1992. због санкција, чиме би се добио додатни капацитет од 6 до 6,5 милиона тона руде годишње — што би све заједно било од 8,5 до 9,5 милиона тона руде годишње, односно капацитет који би обезбедио око 35.000 тона бакра у концентрату.

Подсетимо да је Флотација РБМ-а почела да ради 1961. године када су покренуте прве четири секције. Упоредо је настављена градња да би 1968. и 1969. биле завршене 5, 6. и 7. а 1971. и 1972. преостале четири секције. Од тада је радила са 11 секција и постигла прераду између 11,5 и 13 милиона тона руде годишње, при чему се производило између 45 и 55 до 60.000 тона бакра у концентрату.

Л. Алексић

НСЗ организовала трибину "Могућности запошљавања младих"

Посао - изазов за појединца и друштво

Миловановић: мере активне политике запошљавања дају резултате. – Ђерић Стојчић: неопходна израда стратегије локалног развоја. – Трујкић: спречити "рад на црно"

Борислав Миловановић говори на трибини

БОР. – Развој предузетништва, стварање услова за привлачење страних инвестиција, развој система каријерног вођења и саветовања, усклађивање система образовања са потребама тржишта рада, промовисање доживотног учења и стварање

"Продужена младост"

Најмање 300.000 младих у Србији (у Борском округу 5.127) нема посао. Учешће младих до 30 година у укупној незапослености износи 34,5 одсто (Филијала Бор 31,22 процента). Иначе, услед вишегодишњег школовања, становаша код родитеља и касног стицања економске независности као једног од услова "одрастања", у многим земљама у транзицији врло је честа појава "продужене младости". Управо то је разлог што се горња граница младости помера са 24 на 30 година. Последице тога су застаревање знања, пролонгирана незапосленост, социјална искљученост, над самонузања, осећање апатије и бесперспективности, а млади често одустају од активног тражења поса и чекају да то учини неко други.

средно доприносе или значајно утичу на запошљавање младих. Стога је ова данашња трибина само једна у низу регионалних, а у другој половини маја одржаће се и на републичком новоу. Расправа треба да резултира операционализацијом активности које одражавају локалне потребе и могућности, стварањем мреже партнериства у овој области и, коначно, израдом националног акционог плана запошљавања младих (НАПЗМ) у Србији – истакао је Борислав Миловановић, директор борске филијале НСЗ.

Образложуји шта Служба ради по овим питањима, Миловановић је, као најважније активности, набројао информисање и саветовање младих,

додатно образовање и обуку, развој предузетништва и програме запошљавања, и учествовање у пројектима који имају за циљ запошљавање младих. Ту су и мере активне политике запошљавања које, по његовим речима, дају резултате. Охрабрује, такође, и чињеница да се повећавају средства за ове намене. Тако је прошле године у општинама које покрива борска филијала утрошено 175 милиона динара за пасивне и 25 милиона за активне мере запошљавања.

У оквиру додатног образовања, организују се програми стручног оспособљавања (субвенције за правнике и волонтере), обуке за стране језке и информатику, преквалификације и доквалификације. Ради предузетничког и пословног оспособљавања незапослених и других лица саветодавно-информативним и едукативним активностима, настало је Пословни центар Бор. Обукама које је организовао прошле године било је обухваћено 428 особа. Када је реч о регионалним програмима запошљавања, лане је закључено шест уговора и запослено 12 лица. Ту је и ново запошљавање лица са инвалидитетом (четири - 12), као и програми самозапошљавања (91 - 103).

Сајмови запошљавања су настали као облик посредовања који подразумева непосредан контакт послодавца и незапослених. Прошле године су одржана четири таква сајма у Борском округу (по један у свакој општини), а од почетка ове два у Кладову и један у Неготину. Новину представља и клуб за тражење посла као једна од активних мера запошљавања. Клуб у Бору је отворен 2. марта

ове године и у њему су већ две групе незапослених прошли циклус обуке, док је, како је нагласио Миловановић, добар проценат њих који су нашли запослење.

Зорица Ђерић Стојчић, начелник Борског округа, истакла је неопходност израде стратегије локалног развоја за ново запошљавање, бољу сарадњу са регионалним центром за перманентно образовање одраслих, промену политике уписа у средње школе у складу са потребама привреде, као и интензивирање активности везаних за формирање бизнис-инкубатор центра. **Драгиша Трујкић**, председник ОВ ССС Бора, као и већина осталих учесника у расправи, указао је на потребу спречавања "рада на црно", обавезу државе да за конским условима створи миље за привлачење иностраних инвеститора, промену образовних профилу у школама, и бољу координацију министарстава надлежних у овој области.

Љубиша Кеченовић, председник Удружења предузетника општине Бор, скренуо је пажњу на низак ниво знања младих из средње школе. **Драган Николић** из Транзиционог центра у Мајданпеку је рекао да нема синхронизоване активности између министарстава, локалне самоуправе и синдиката, као и да средства за решавање ових проблема морају бити усмерена у складу са специфичностима сваке средине. **Сунчица Јанковска** из ТЦ-а у Бору је истакла да ће Центар у будуће радити у оквиру новог пројекта "Регионални развој Бора", пре свега, обуке којима су обухваћени бивши радници РТБ-а, али и њихова деца.

Ј. Станојевић

Активност Транзиционог центра у Мајданпеку

Обука за 30 полазника

Полазници курса за електронско пословање

РБМ. – У мајданпечкој канцеларији Центра за транзицију запослених РТБ-а у току је обука 30 полазника – по десет за руковаоце грађевинским машинама, руковаоце у постројењима са судовима под притиском (компресористе) и аутодизаличаре. Рачунајући и њих, за 13 месеци рада Центра 131 лице је прошло овај вид оспособљавања (30 општи курс информатике, 10 АутоКад, 20 електронско пословање, 20 крановођа, 10 заваривача и 11 екологија).

- У наредном периоду обучавање се запослени у Руднику бакра Мајданпек чији ће број зависити од потреба и висине средстава које РТБ може да издвоји за ове намене. Иначе, кроз наш Центар је до сада прошло око 450 посетилаца (евидентиран само први долазак). Посећивали су нас и запослени у другим предузећима у граду, напр. Златари, али и у Медицинском центру и школама. Интересовање су исказали и пензионери, желећи да њихова деца буду уврштена у неки вид обуке – истиче Драган Николић, координатор Центра у Мајданпеку.

Ј. С.

Окончана прва, четвромесечна обука у виртуелном предузећу

На замишљеном обучени за стварно

Једанаесторо полазника научило како да региструје сопствено или да ради у неком другом предузећу. - Оспособљени за кадровске, правне и послове везане за финансије. - Настава према упутствима из приручника Националне службе запошљавања

РТБ.- Пословни центар борске филијале Националне службе запошљавања и Центар за транзицију запослених РТБ-а обучили су прву групу полазника да оснују и воде сопствено предузеће или се запосле у неком другом за кадровске, правне или финансијске послове. После четвромесечне наставе (140 часова), од 14 полазника дипломе је примило 11 јер је троје, нашавши посао, у међувремену, напустило обуку, а у наредних шест месеци пратиће се судбина и осталих.

је запошљавања у Србији". И опрема и програм обезбеђени су да би се најпре обучавали вишкови запослених, а надаље и незапослени.

- Уколико крене и Програм регионалног развоја Бора – нагласио је Ранђеловић - у наредних пет година имаћемо седам виртуелних предузећа годишње и за вишкове и за незапослене. Уз то, већ имамо и комплетну документацију за формирање малог предузећа, у овом случају за продају боја, али и методологију да се формира прерудзеће за било коју

Презентација пре доделе диплома

Према речима **Сове Станковић**, руководиоца Пословног центра, реч је о првој обуци такве врсте у Бору. Изведена је по методологији и у складу с приручником НСЗ, специјално урађеном у ове сврхе. Њен циљ је да оспособи полазника за самосталан рад, почев од регистрације, кадровских, правних, до послова везаних за финансије. Дакле, основе које свако мора да има уколико жели да региструје сопствено или ради у неком другом предузећу, а за њих је најпогодније да раде у малим фирмама где нема специјализације послова, већ један радник мора да буде упућен у више пословних функција. После овог циклуса следи обука везана за доделу финансијских средстава НСЗ за самозапошљавање. Најпре крећу једнодневне обуке, а тродневне ће уследити после конкурса за самозапошљавање који се очекује у јуну.

Виртуелно предузеће и ТЦ проистекли су, према речима **Драгана Ранђеловића**, координатора ТЦ, из истог пројекта – „Пројекта промоци-

другу делатност. Ако свако трећи-четврти из тих виртуелних предузећа успе да нађе посао, биће то велики успех.

„Директор“ ове измишљене фирме, која се звала „Виртатон“ и „бавила се“ трговином бојама и стакларском на велико, била је **Весна Кескиновић**. Описујући целокупан ток семинара и сва знања која су стицана, она рече да је све функционисало као у правом предузећу, а полазници су били максимално креативни. Оно чиме „предузеће“ може да се похвали јесте и тимски рад који је добар основа за пословање. Сви „запослени“ су добро савладали и могу слободно да започну самосталан рад и у области електронског пословања које је код нас још у повоју и тек треба да доживи експанзију. Пошто је део нас без посла, упутила бих позив посолодавцима и предузетницима Бора да могу слободно да им понуде послове за које им недостају људи поменутих профиле.

Љ. Алексић

Геобушач Милорад Марковић прима сертификат

Још две групе преквалификованих радника добило сертификате

Утоварачем по диплому

РТБ.- Група басенских и радника „3. октобра“, која се на машинама овог предузећа обучавала за руковаоце, на једноставан начин је показала стечене вештине. По сертификате је дошла утоварачима на којима су учили да раде. То потврђује и заједничка фотографија са педагогом **Наташом Станисављевић** (трета слева) и директорицом Регионалног центра за континуирано образовање одраслих Славицом Живковић (у средини). Центар им је, 25. маја, издао сертификате које признаје Министарство просвете и спорта, као и ЕУ. Сертификате прати и саплемент са детаљима програма по коме су обучавани и постигнутим резултатима сваког од њих.

Уручењу диплома присуствовало је и руководство Истражних радова на чијим се бушотинама у Баљевцу на Ибру обучавало седам геобушача, бивших басенских радника или њихове деце, а своје дугогодишње искуство сертификовало је и 17 радника Истрага. Дипломе руковалаца грађевинским машинама добило је осам басенских и четири радника „3.октобра“. Честитајући им на успешној обуци и захвальујући руководствима поменутих предузећа што су омогућила да се изведе њен практични део, координатор басенског Центра за транзицију запослених **Драган Ранђеловић** је најавио нове модуле обуке (аутодизаличари, руковаоци компресорима), као и нови програм обнове и верификације знања запослених који су остали у предузећима РТБ-а са интерним квалификацијама.

Љ. А.

Руковаоци грађевинских машинама са педагогом и директором Центра

У руднику „Церово“ који већ пет година стоји, а деценију је профитабилно радио

Без пара и рудара

Ускоро овера резерви од којих се преко 300 милиона тона руде налази у лежишту „Церово примарно“, а 60-ак милиона у још три мања рудна тела. - Стране компаније највише интересује „Примарно“ због могућности масовније производње. – Измештање пруге пре 10 година процењено на 25 милиона долара. – Из „Церова 1“ откопан 21 милион тона руде са 121.713 тона бакра, 3.268 кг злата и 39.218 кг сребра

Недалеко одавде, само две стаже испод потока почине руда "Церова примарног" -
Крста Николић и Милан Живковић

РББ. – Истраживања су почела још шездесетих, а тек почетком 90-их година, у време санкција, РТБ је без динара кредита отворио рудник „Церово“. Отворио га је као еколошки рудник између Церове и речице Ваља Маре у којима су до данашњих дана опстале рибе и ракови. Још тада се знало за потенцијале пет рудних тела и одлучено је да се почне од „Церова 1“ из кога је, за 12 година, површинским путем, ископан 21 милион тона руде са 121.713 тона бакра, 3.268 кг злата и 39.218 кг сребра. Први управник овог копа **Зоран Вадувесковић**, сада на челу Завода за рударство и ПМС Института за бакар, каже да је у Церову сигурно било профита, али му није познато где је он завршавао и, због све веће беспарице, рудник је конзервиран (децембра 2002).

На дну копа остало је још руде и она, већ пет година, чека да је неко покупи или затрпа јаловином из наредног рудокопа, пошто је, опет из еколошких разлога, разматран и такав сценарио. Међутим, до тога још не долази. Неколико радника РББ-а сада повремено испуштава воду која се језери на дну, стражари аутоматима чувају објекте од људи, али су против зуба времена - немоћни. И док се чека да однекуд стигне новац који ће поново покренути рудник, у РББ-у су наставили са геолошким профилисањем „Церова примарног“ и „Дренова“. Ових дана следи овера његових резерви, а сагледава се и како начети ово највеће и најбогатије лежиште, ако се за то укаже прилика.

Са Крстом Николићем, руководиоцем РББ-овог сектора за геологију, **Миланом Живковићем**, руководиоцем плана и анализе, и Вадувесковићем, обрели смо се 22. маја у овом напуштеном руднику. Блатњави

шумски путеви оклопљени мокрим зеленилом одвели су нас најпре на пругу и пусту, руинирану, железничку станицу Церово. И док је двоје старијих мештана у овој дивљини, нама се чинило безнадежно, чекало шинобус, а он их у минт по реду вожње, ипак, одвезао на славу код пријатеља (Свети Никола, летњи), од Николића и Живковића слушамо причу о „Церову примарном“. Јер, средиште овог највећег орудњења само је стотинак метара одатле, доле у потоку, тек две стаже од површине. Док слушамо још пажљивије газимо по насыпу пруге одакле неколико змија шмугну у растиње.

- **Завод за геологију Института за бакар истраживао је ово лежиште од 1965. до 1995. године. Резултати прелиминарних прорачуна - каже Николић - указују на око 320 милиона тона руде са средњим садржајем бакра око 0,31 одсто и злата око 0,16 грама по тони. Дуго је око 1,5 км, широко око 600 м, у дубину истражено више од 700 м, али залеже и дубље. У току је израда елабората за ово лежиште за које се интересују и страници због тога што може да се примени масовније откопавање. У захвату самог копа очекује се и знатно већи садржај бакра и злата, тако да будућност површинског рударења у ближем временском периоду видим баш на овим просторима.**

- **Након израде елабората о резервама Церова, следи обиман посао израде физиолитиј стидије и коначног рударског пројекта којим би се отворило лежиште „Церово примарно“ заједно са „Церовом Дреново“ – до даје Живковић. - У студији ћемо морати да анализирамо потребне инвестиције за отварање, а једна од највећих је у измештање пруге која прелази малтene преко средине**

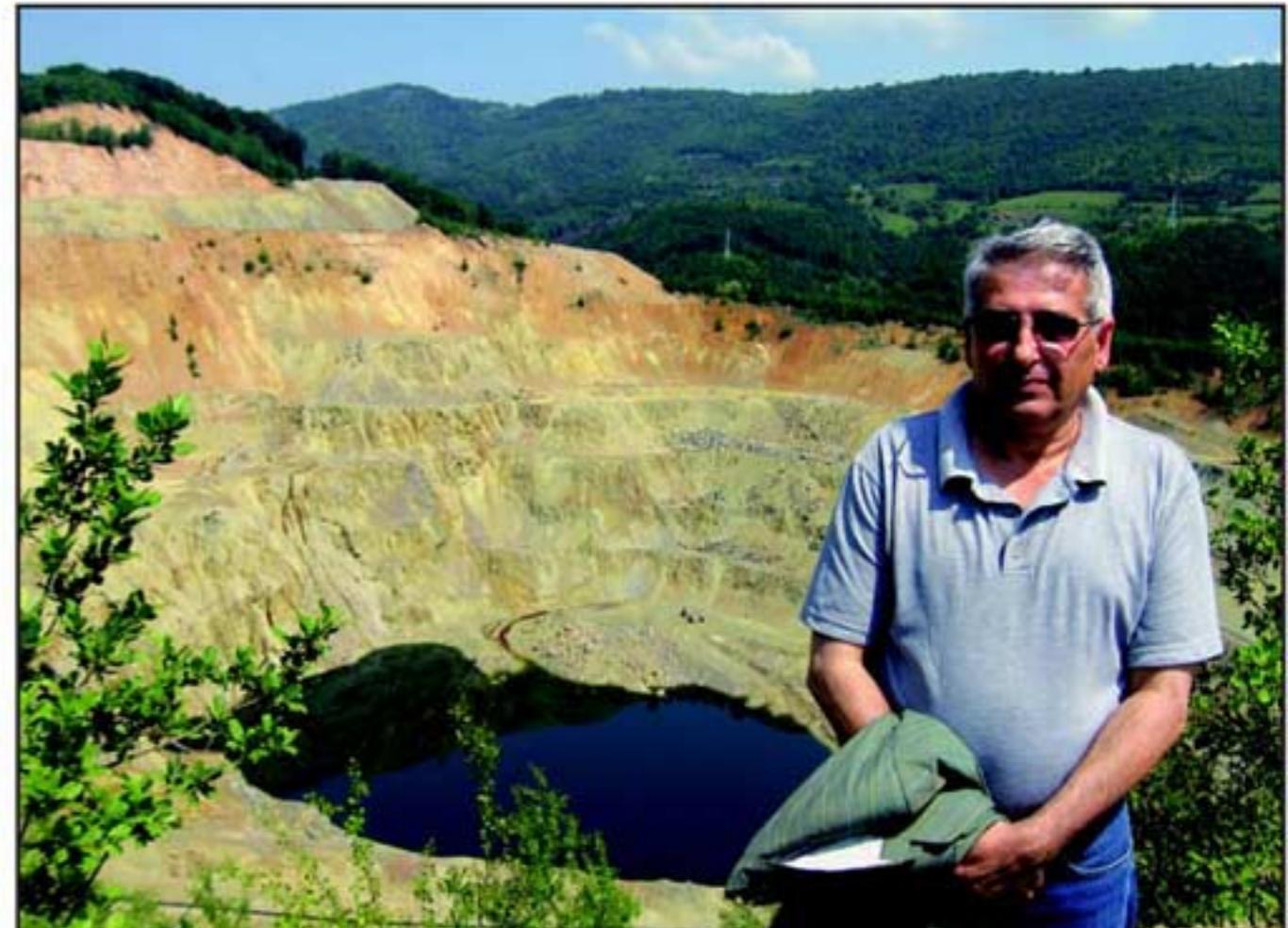
лежишта, како би се обухватило што више руде. Пре десетак година то је прорачунато на 25 милиона долара. Наравно, потребна су улагања и у рударску, опрему за флотацијску прераду руде, као и измештање хидротранспорта самлевене руде из борске флотације у кривельску. А, све то ће коштати много више него измештање пруге.

Израда студије и пројекта захтеваће најмање годину, тако да би нека производња могла да се очекује две после тога. Тренутно се размишља о капацитetu од пет милиона тона руде годишње за шта је потребо проширење постројења терцијарног дробљења, као и кривельске флотације, пошто је генерални план да се руда са Церова тамо прерађује.

У разматрањима шта откопавати после „Церова 1“ једна од варијанти, коју је својевремено разрадио Институт, била је и да се не захвати одмах цело „Церово примарно“, већ само део и то без измештања пруге. Проф. **Миленко Савић** је пројектовао коп са 20-ак милиона тона јаловине и 18 милиона тона руде. Рачунало се да се од тог профита дође до паре за

смањен на 0,2, па је, уместо тих 17, у Церову откопан 21 милион тона руде средњег садржаја 0,6 посто бакра. Значи, око три милиона ванбилансне руде преведено је у билансну. У почетку је овде радио 20-ак људи, углавном најбољих, одабраних са борског копа који се у то време затварао. Механизација је, такође, стигла отуда.

- **Биле су потребне три године да се све изгради и стигне до руде - каже Вадувесковић. - Она се појавила на коти 515, најпре оксидна, касније сулфидна. Због санкција било је пуно проблема са опремом, али су нађене алтернативе и тај посао је успешни и на време завршен, а „Церово 1“ је свакако оправдало очекивања. Још при његовом отварању ми смо на поменујујо коти предвидeli пут према „Церову 2“, а још онда се знало и за „Церово 3“, „Дреново“ и „Церово примарно“. Лежишта су у међувремену још истражена, тако да перспектива постоји. Треба само обезбедити инвестиције да би се кренуло у наставак рударења. Капацитет производње био је 2,5 милиона тона руде**

Сусрет после 15 година - Зоран Вадувесковић на ободу копа "Церово 1" који је отворио

измештање пруге, а онда захвати цело лежиште.

Док смо, потом, са обода посматрали кратер напуштеног копа „Церово 1“, Вадувесковић нас подсети да су прве тоне јаловине овде скинуте крајем 1990. Упоредо са тим, у наредне три године, на суседној падини, београдски „Трудбеник“ је градио објекте за прераду руде. Коп „Церова 1“ је био пројектован на 24 милиона тона раскривке и 17 милиона тона руде граничног садржаја 0,3 посто бакра. При kraju века, kad је цена бакра порасла, гранични садржај је

годишње, а предвиђања су да се на лежиштима северније од „јединице“ ради капацитетом од пет милиона тона годишње. То би захтевало додатна улагања, а сва постројења требало би реконструисати, као и цевовод за пулну према Бору, односно Кривељу. Било би штета да се рударење овде не настави. Ако ми то не учинимо, наставиће неко ко буде купио РТБ. Јер, овде су откривене знатне количине руде и, заједно са Кривељом, оне су будућност овдашње површинске експлоатације бакра.

Љ. Алексић

Одржан 15. научно-стручни скуп "Еко ист '07"

Од научног подмлатка до правих стручњака

Представљено 137 радова 265 аутора и коаутора. – Домаћи скуп са међународним учешћем (Македонија, Босна и Херцеговина и Црна Гора). – Обрађено много тема које се односе на проблематику РТБ-а Бор

Гордана Перовић отвара овогодишњу "Еколошку истину"

СОКОБАЊА. – Циљ оваквих скupova није само довести људе који се баве "високом" науком, него популаризација екологије и заштите природе. Управо то смо и постигли – да укупимо све почев од младог поколења, преко правих бораца за очување животне средине, до стручњака и научника који се баве решавањем еколошких проблема путем нових технолошких операција. Стога и квалитет радова варира од минималног до најбољег – од оних обичних, описних научног подмлатка до веома добрих стручних и научних. Лично сам врло задовољан тиме, али и организацијом конференције јер је овогодишњи скуп, са 130 регистрованих учесника, био много посећенији од ланског – изјавио је по завршетку проф. др Милан Трумић, председник Организационог одбора 15. научно-стручног скупа о природним вредностима и заштити животне средине "Еколошка истине - "Еко ист '07" који је од 27. до 30. маја одржан у хотелу "Здрављак" у Сокобањи.

Како смо сазнали од проф. Трумића, било је пријављено 142, а након рецензије, прихваћено и публиковано 137 радова (265 аутора и коаутора) из свих области предвиђених програмом скупа. Учесници су били из различитих институција и из свих градова Србије. Око десет одсто од укупног броја радова било је из иностранства (Македонија, Босна и Херцеговина, Црна Гора), па се, како је истакао др Трумић, може рећи да је ово био домаћи скуп са међународним учешћем.

Иначе, конференцију је 28. маја свечано отворила **Гордана Перовић**, директор Агенције за рециклажу, истичући значај заштите животне средине. Пленарно предавање "Јован Цвијић и источна Србија" одржано је проф. др Стеван Станковић, председник Научног и Програмског одбора. Уследио је рад по секцијама (заштита и очување природних вредности, технологије, рециклажа отпада и стање животне средине, исхрана и здравље,

пољопривреда, урбана екологија, водоснабдевање и заштита вода, еколошки менаџмент, еколошка етика и васпитање, НВО и животна средина, управљање отпадом и рециклирање секундарних сировина и одрживи развој). Радиле су и три посебне секције (научноистраживачки пројекти, национални и локални еколошки планови и научни подмладак). Истовремено, одржани су и 20. Дани превентивне медицине Тимочке Крајине

РТБ-у, хемијска анализа токсичних елемената концентратата бакра који се прерађују у Бору, пречишћавање отпадних вода насталих у хидрометалуршком процесу прераде анодног муља, процена утицаја подземне експлоатације рудника Јама на животну средину, еколошки аспекти хидрометалургије бакра, отпадне воде РББ-а, приватизација и одрживи развој РТБ-а, а посебну пажњу последњег дана изазвао је рад Стратешка

Проф. др Стеван Станковић говори на пленарном предавању

не (социо-економски модел здравља у теорији и пракси, спречавање и сужбијање масовних поремећаја здравља – савремени домети, микроби и људи – преплитање макро и микро средине у свим областима живота и демографски процеси).

У широкој и разноврсној лепези тема које су обрађиване било је много оних које се односе на проблематику Рударско – топионичарског басена Бор, попут анализа стања загађености животне средине у

пројекција РТБ Бор у оквиру ревитализације и приватизације.

Организатор скупа био је Технички факултет из Бора, суорганизатори Завод за заштиту здравља "Тимок" и Центар за пољопривредна и технолошка истраживања из Зајечара, Друштво младих истраживача из Бора и Факултет заштите на раду из Ниша, а спонзор Министарство за науку и заштиту животне средине Републике Србије.

Ј. Станојевић

Регионална депонија у Зајечару коштала 15 милиона евра

За чистија два округа

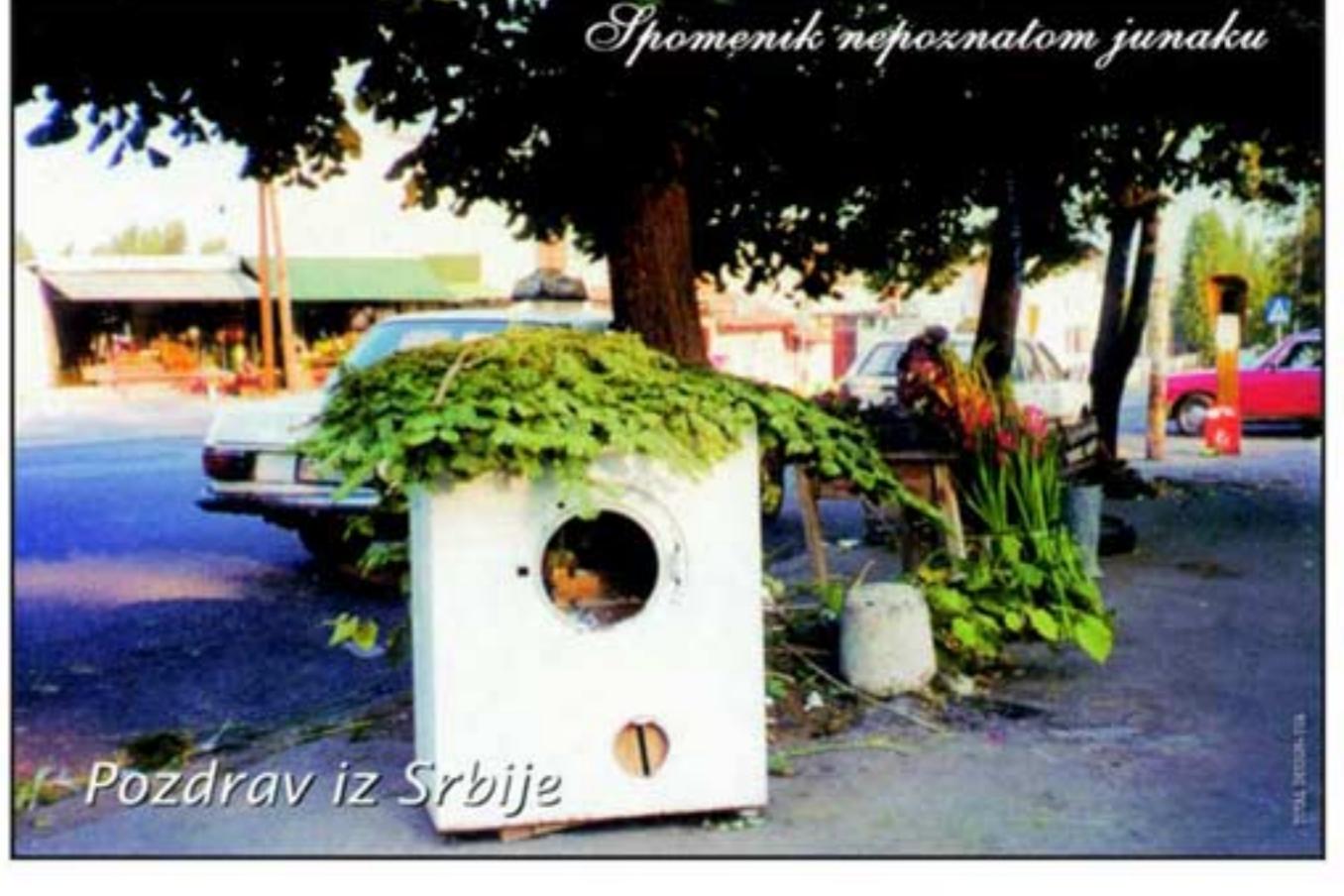
Будуће сметлиште за свих осам општина биће изграђено на локацији "Халово 2". – Пројектна документација и грађевинска дозвола готови до марта наредне године. – Изградња депоније трајала би од 18 до 24 месеца

НЕГОТИН. – Будућа регионална депонија биће изграђена на локацији "Халово 2" у општини Зајечар. Тако су се, каже **Радмила Геров**, председница општине Неготин, договорили чланици свих осам градова Тимочке Крајине.

- У овом тренутку још није договорено да ли ће изградњу регионалне депоније финансијски сарадњи са свим осам општинама Тимочке Крајине или ће бити одобрена фирма која ће се бавити складиштењем и рециклажом отпада, где би локалне заједнице биле у обавези да те услуге плаћају. Оно што је сасвим извесно то је податак да ће пројектна документација за из-

градњу регионалне депоније коштати између десет и 12 милиона динара. Договорено је да, сразмерно броју становника, тај износ финансирају све општине из оба округа. Неки предрачуни говоре да би комплетна изградња регионалне депоније коштала око 15 милиона евра – каже Геров.

Председници општина постигли су начелни договор који би до 25. априла требало да верификују општински парламенти, како би могла да се настави израда пројектне документације и прибављање неопходних сагласности и дозвола.

- Комплетна пројектна документација и грађевинска дозвола требају да буду урађени до марта наредне године. Сама изградња регионалне депоније, са пратећим објектима,

трајала би од 18 до 24 месеца. Новоизграђена депонија имала би капацитет за рециклажу и одлагање отпада који би задовољио потребе оба округа – истиче Герова. ("Вечерње новости")

Организована трибина "Медији данас и сутра"

Новинари - адвокати интереса грађана

Брајовић: Велико нездовољство и страхови како у редакцијама које су пред приватизацијом, тако и у онима где је то већ завршено – Чабаркапа: све је у нашој снази, храбрости и солидарности. – Прошла година је била завршна за приватизацију штампаних, а ова за електронске медије

Сви учесници трибине сложили су се у оцени да је стање у медијима тешко

БОР. – Приватизација медија, за сада, не иде добро, а страхови су велики и оправдани. Срећемо се са великим нездовољством, како у редакцијама које су пред приватизацијом, тако и у онима где је то већ завршено. УНС, који је формирао Одбор за праћење приватизације, и СНС покушавају да заштите законитост, као и права новинара и медијских радника у тим кућама. Забрињава то што постоје добре медијске куће, попут Суботичких или Народних новина из Ниша, које су након продаје дошле у гори положај него пре. И у медијском послу није свеједно ко се појављује као

спремни да лицитирају ону цену коју су спремни да плате домаћи новобогаташи сматрајући да ће тиме купити утицај и значај у друштву.

Ово је изјавио **Нине Брајовић**, председник Удружења новинара Србије, на трибини "Медији данас и сутра", одржаној 10. маја у Бору, поводом обележавања 14 година од почетка рада Телевизије Бор. У њеном раду су учествовали и **Драгана Чабаркапа**, председник Синдиката новинара Србије, **Милош Јанковић**, помоћник министра за културу (Сектор за медије и јавно информисање), представници Општи-

рођендан, уз примедбу да борско новинарство има богату и дугу, господин Брајовић је додао:

- Покушавали смо да убедимо државу да се према медијима, којима је оснивач локална самоуправа, односе једнако као према осталим јавним секторима (просвети, здравству). УНС је тражио да држава финансијски подржи људе у њима који буду технолошки вишак или жеље да напусте те куће, али захтев стоји јер не функционишу скупштине и немамо Владу. Није успела ни наша иницијатива да држава неким гаранцијским фондом помогне за последним у медијима који се

чак забрањују синдикали организовање. Спрега власника медија и локалних политичара у мањим срединама угрожава слободу медија и доводи у питање функционисање информисања, док се од новинара очекује беспоговорна послушност, како би задржали посао. Тамо где постоје КУ, а то су углавном велике медијске куће, већа је могућност заштите. Нови власник још са врата види трећину, а негде и половину вишака. Нема КУ, па ни критеријума који ће и како бити отпуштен. Свако хоће да му остану млађи људи, по могућности што ниже образовања, јер ће га

Заштита професије

- Прошле године УНС је јавно реаговао чак 60 пута због проблема које имају наше колеге. У неким случајевима смо успели да се изборимо за заштиту професионалних интереса и стандарда, а има и све више судских пресуда у корист новинара који су тужени. Проблеме које не можемо да решимо су, нажалост, убиства наших колега из близке прошlosti. Све док држава и органи тужилаштва и полиције нису у стању да открију налогодавце и убице Славка Ђурувије, Милана Пантића и не разреше околности под којима је страдала Дада Вујасиновић, ми не можемо иницијативу да држава неким гаранцијским фондом помогне за последним у медијима који се

определе да буду евентуално нови власници, као што су учинили у Слободној речи у Врању. Ово тим пре јер медији су куће у којима се не производи само новац него и информација и програм који треба да буду у функцији јавности, односно да буду адвокати грађана и њихових интереса. Морамо да водимо рачуна о томе да ли ће новинари из позиције друштвено-политичког радника у којој су били у прошlosti прећи у најамну функцију радника у капитал-односу какав произилази из процеса приватизације и како ће новинари, пре свега локалних медија, изградити и сачувати професионалну аутономију у савременим условима.

Драгана Чабаркапа је своје обраћање почела констатацијом да нема професионалног новинарства са уплашеним и пониженим новинарима који не смеју да питају за своју плату.

- Стање у медијима је изузетно тешко, а несигурност новинара велика. Не постоји социјални дијалог, а, нажалост, ни жеље ни воље да отпочне будући да су држава и послодавци исувише јаки. Мали, локални медији су посебно болна тачка као и у свим транзиционим земљама. У њима је поштовање закона на врло ниском нивоу, а понегде послодавци

онда и мање платити. Необразованост радна снага је јефтинија и уједно ћутљивија, па долази и до срезавања квалитета професије. Уместо да преузму улогу креатора медијског простора, у складу са праксом развијених демократија, они су схватили да у њима лежи велика моћ и тако се и понашају. Само јаки синдикати, који су партнери и преговарачи са послодавцима, могу да се изборе за те стандарде. Све је у нашој снази, храбрости и солидарности.

Милош Јанковић је подсетио да је прошла година била завршна за приватизацију штампаних, а 31. децембар ове године је крајњи рок за електронске медије.

- Министарство културе и медија је прошле године организовало низ окружних столова о приватизацији локалних медија у свим већим регионалним центрима у Србији. Објашњавали смо том приликом како један приватни медиј може да буде локални јавни сервис грађана. Јавила се безперспективност, прво код уредника и директора медија, које то да финансира. Идеја је била да се управо приватизацијом постиже њихова независност од локалних политичара – рекао је Јанковић

Колективни уговор

- Када смо пре четири године припремали предлог националног грачког колективног уговора, гледали смо искуства земаља у окружењу и ЕУ, као и расположење колега. Примера ради, отпремнице новинара у Грчкој су од 45.000 до 120.000 евра, имају савршен систем напредовања, плате, одморе, рекреативне ценре и одмаралишта за своје запослене. То је она што и ми тражимо – стандард, плату и услове за рад. Према истраживању које смо спровели, она што људи у нашој професији желе јесте да остану на послу што дуже, али у нормалним условима. Овим КУ смо предвидeli да новинар са 50 година, за половину радног времена прима целу плату, напредује према годинама стажа, добије уредничко звање и више одмора јер има искуство и знање, али које треба да покаже. То су стандарди које смо уградили у грачки, посебне и појединачне КУ и сада нам требају снажни синдикати да приморaju послодавце да их поштују. Нажалост, немамо другу страну за преговоре јер њима не одговара да се организују, никакав документ и критеријуми којима би се заштитили новинари. Чекамо да се формира нова влада и створи амбијент у коме ће почети да функционише социјални дијалог без кога нема слободе медија, стабилне државе, па ни демократије – истакла је Чабаркапа.

купач. Други део проблема смо ми сами који радимо у њима јер нисмо навикли на предузетништво и комерцијалну функцију медија. Ту је и чињеница да у Србији домаћи капитал и даље високо вреднује медије с обзиром на то да страни инвеститори нису

не, РТБ-а, синдиката, радници ШРИФ-а, и бројни новинари из локалних медија у граду. Трибину је, иначе, организовао ЈП "Штампа, радио и филм", под покровитељством Општине Бор, а у оквиру манифестације "Дани града Бора". Честитајући ТВ Бор 14.

Наша козерија

Камиони и балони... на-вијачи, фолови и голови

Најзад се и то свршило... Не дај боже да се понови... Телефони су зврјали. Тражена су обавештења, молило се и ургирало, и претило (неки су чак рекли да ако им се жена не пусти у аутобус да никад више неће да раде за клуб!) Али, то је прошло. Осванила је права пролећна недеља. Лака измаглица покривала је земљу или се могло да закључи да ће време бити топло и пријатно за игру и излет.

У дворишту гараже је врило. Као мрави. Вође пута и камиона са званичним списковима стоје поред возила са којима су задужени и некако као да су порасли. Није ни чудо. Колона од три аутобуса и 4 камиона кренуће свечано за Неготин да би превезли Борчане како би гледали своје љубимце кад сатири у прах све пред софом и добијају игру са великим гол разликом. Ово уверење појачало се и због изјаве нашег центар-фора Буде "ће им дамо ше снаест голова". Ми смо у то веровали. Замисли 16:0 за Бор! Прво местанце ту је!

Али полако прва борба за местанце у аутобусу јер камиони су за крајњу нужду. Они који су раније дошли заузели су места а на њих у знаку "безеца" ставили – балоне и изашли у круг гараже да пуне разне балоне. Од два до петнаест липтара. То је зависело у оба случаја чији је балон, односно ко из њега пије и колика му је плата (додуше онај други разлог је мање важан ако је први разлог главнији). Углавном приликом сваке контроле и преbroјавања рачунало се по балонима и није било грешке јер оно неколико стрпљивих који су неуморно седели у аутобусима већ су упамтили чији је који балон и сложно понављали.

- Овај балон је Вуле, онај тамо Столе – а онај помалечак Пера.

Елем, сместише се некако. Играчи, њихове жене и девојке, чланови управе и заслужени спортски радници са женама у аутобус. Синди-катлије у аутобус. Навијачи куд који

– на камионе и поворка крену. Са песмом и наздрављањем (неки балони већ из Бора били су пуни).

У Неготину је било лепо. Мала и чиста варош. И где год си се кренуши позната лица. Па се чудиш како је све што је дошло из Бора стапило у једну кафанду хотел "Београд". Али они који су имали намеру да се напију доброг вина, пили су пиво јер је то јевтиније. Ипак неки су напунили балоне. Било је и баксуза којима се вино у повратку просуло, али углавном сви су били задовољни резултатом излета или не и резултатом утакмице. А тај резултат је велики пораз. И замало да центар-фор Буда погоди оно "петнаест", јер да голман не одбрани пенал ми примисмо пет.

Али у свакој басни крије се и поука. Па и у причи из Неготина има поука. "Ми дадосмо мали прст а они уградише шаку". Па ајде што је зграбише – наши су: Али што им дадоше на сваки прст по један а то је већ нешто друго.

Сада се питамо докле ће овако? Дадосмо и тренерке, и нове панталоне па изгледају као луткице. Да би било све у тону возе се луксузним аутобусом. Нису гладни ни жедни. И поред свега тога од њих се тражи само једно: играјте пожртвовано и борбено па макар и да изгубите или да знамо да смо побеђени у муђкој игри – а овако? Остаје једино да отпевушимо:

Имамо и утху
Која нас све дичи
Наш тим сад по пеху
На "Звездаше" личи...
Резултати наши у длаку су исти
Прво нерешено а после четворка,
Док не дође неко да метлом почиши
Пет или шест маторка...
А све лењи постају чак и они млади
Јер мисле да сјају као сунце јарко...
Само да се не деси да у општој сваји
Чак и они пођу да одморе малко.

(Т. Н. "Борски колектив", Бр. 268, 3. април 1953)

Монографија матураната Техничке школе из 1967. године

Успомене чуване четири деценије

Генерација рударских, металуршких и хемијских техничара дипломирала 1967.

БОР. – Сусрет после 40. година од матуре (одржан 20. маја у Бору) генерација рударских, металуршких и хемијских техничара, који су Средњу техничку школу „Инжењер Шистек“ завршили 1967. године, овековечила је и Монографијом чије је писање и уређивање поверено Драгану Виденовићу, једноме од њих.

Монографија садржи историјат школе од оснивања 1946. до данас, а посебно детаље школовања ове генерације, као и живот у интернату (зграде у садашњој Београдској улици) пошто је већина њих дошла у Бор са стране.

- Професори су нас још тада прозвали сјајном генерацијом – каже Виденовић - имајући у виду да смо, осим што смо били добри ћаци, увек и културно-забавни живот, фолклорну секцију, а металурзи су изабрани и за највеселије одељење. Имали смо добар ансамбл, добре певаче, сетимо се

само Мире Виденовић Чампар. Со-тир Паунковић је добро имитирао професора Вељу Петковића, а имали смо и изузетне спортисте као што су репрезентативац Југославије у фудбалу Стева Комљеновић, па Бранче Ђорђевић, Борко Симончић, Срђан Тасић, Томислав Стојановић...

- Књига се бави и поштреним критеријумима школовања који су „задесили“ нашу генерацију, - додаје аутор - занимљивијим догађајима, екскурзијама, као и каснијим сусретима наше генерације. Од познатијих Борана њој припада Никола Шаниновић (сада у Хагу) који је био ученик генерације, Благоје Спаковски, дугогодишњи директор РБН-а... Неки од колега су на сусрете дошли из Немачке, Швајцарске, БиХ. Монографија доноси и наше краће биографије, као и подсећање на one који више нису међу живима.

Љ.А.

Стол – национални парк?

БОР. - Поводом 24. маја, Европског дана паркова, Еколошки покрет Југославије упутио је предлог Савету Европе и Влади Републике Србије да Стол, у Хомольском масиву, крај Бора, прогласи Националним парком Србије јер ова планина са својим природним лепотама заслужује такав третман и самим тим увођење европског режима заштите животне средине.

- Заштитник Стола била би Србија и једна од држава Европске уније изабрана на конкурс по специјалном моделу донаторства. Исти модел касније би могао да се примени и за Злотски кањон, везан за будући Национални парк Кучјај са Дубашницом. Стол, као издвојена локација, био би у склопу Националног парка Ђердан, слично Међавнику на Мокрој гори, у подручју Таре. У подножју Стола била би етно села. Да би се ова идеја остварила, држава Србија, како је уобичајено у ЕУ, могла би да путем јавног тендера понуди концесију на 99 година. Тако би се испоштовала и препорука Савета Европе да земље које претендују ЕУ имају 11 одсто своје територије под националним парковима – каже Мирољуб Пајић, председник борског општинског одбора Еколошког покрета Југославије.

Ј.С.

новости

ПРИПРЕМА: ЉУБИША АЛЕКСИЋ

Десет величанствених

Више од 4.000 научника из 68 земаља света, у организацији америчког Института за металургију, оценило је сва открића од праисторије до данас. Ево како су "Новости" представиле ту ранг-листу:

1 ПОБЕДНИК	6 ЦЕМЕНТ
ДМИТРИЈ МЕНДЕЉЕЈЕВ, аутор Периодичне таблице елемената, направио јешму по такозваним атомским бројима.	ОД средине 18. века, захваљујући Џону Симсону, преобразио градитељство, широм света нациле су стабилије зграде
2 ГВОЖЂЕ	7 ЧЕЛИК
ОКО 3550. године пре нове ере Египћани откривају гвожђе. Користе га за украсе, али и у церемонијалне сврхе.	ПРОИЗВОДЊА почела још 300 година пре нове ере, али се раширила тек после неколико векова - захваљујући изради оружја
3 ТРАНЗИСТОР	8 БАКАР
ГОДИНЕ 1948. направили су га Џон Бардин, Волтер Бретјн и Вилијам Шокли, без транзистора не би настали ни компјутери	ИЗДВАЈАЊЕ из "камена" почело још 5.000 година пре нове ере, означава почетак металургије, и то на простору данашње Турске
4 СТАКЛО	9 ЗРАЦИ ИКС
НАСТАЛО у Персији 2200. пре Христа, после керамике први неметал кога је човек почeo да користи и примењујe у свакодневном животу	МАКС фон Лаје открива 1912. одбијање зрака икс од кристала - и читаву нову грану науке, наша премену и у медицини
5 МИКРОСКОП	10 БЕСЕМЕР
ИЗМИСЛИО га је 1668. Антон ван Левенхок, омогућио је човеку да посматра ствари 200 пута мање него што људско око може да види	ВИСОКЕ пећи омогућавају производњу великих количина челика, посебно важно за велика постројења

Из старог албума

Додатак на скупоћу

У Борском руднику 1934. године, према специјалности, постојале су ове категорије радника: на радовима под земљом – копачи, тесари, возачи, занатлије, занатски помоћници, помоћни копачи, предрадници. На површинским рударским и другим пословима радио је дosta надничара, често и млађих од 18 година. Са вишним образовањем радио је у топионици – 15, а у руднику – 17 лица. Било је то, углавном, техничко особље.

минимална 26), док је у топионици износила 26,59 (максимална 70,50 минимална 20). Те године килограм говеђег меса коштао је осам динара, телешег и свињског по 10, овчијег седам, свињске масти 14, сто килограма пшенице 152, а кукуруза од 85 до 90. У септембру 1933. килограм белог хлеба коштао је - 2,5, а црног – 2 динара. Повремено је радницима до-дељиван посебан додатак на скупоћу.

На снимку из старог албума – бушач на копу, тридесете године минулог века.

J. C.

Камером и пером

Кривељанке-ранке ил' јапанке

РББ. – Месец је трешања, али већ на први поглед јасно је да плодови на овом украсном дрвцу непосредно крај улаза у кривељску флотацију нису трешње. Шљиве, брате, џанарике оригинал, рекли бисмо, ал' много рано да су зреле. А ове, мада прилично запрашене фабричким „пепельком“, црвене к'о да им фали још који дан, па могу да се беру. А, кад пробаш – оне баш киселе! И црвено лишиће појачава дилему да л' су у питању неке ранке-кривељанке или украсне јапанке. Управник флотације **Драгослав Симовић**, са којим смо разговарали у близини, рече нам да би највероватније могло да буде ово друго јер оне су такве чак до септембра. Тек тада сазревају, а придружи им се и, такође специфична, јабука неколико метара испред, која, каже наш саговорник, има фантастичан цвет, а плодови никакви, ситни као ове шљиве. Пробали су многи да узму пељцере и преселе део њихове лепоте у своја дворишта, али се, каже, тешко примају.

Љ. А.

“Молитва“ најбоља у Србији

БОР. – “Молитва“ Зорана Стојиљковића из Бора, у конкуренцији 155 аутора и 883 фотографије, проглашена је најбољом на конкурсу Фото-кино савеза Србије “Дани српске фотографије“. Ово је Зорану, који се већ 35 година дружи са фотоапаратом, до сада највеће признање. Награда му је утолико значајнија, како каже, ако се зна да се на конкурс пријавило 30 мајстора тог заната.

- Првонаграђена фотографија настала је у Тунису. Иначе, највише снимам природу и људе, као и детаље нарушене и уништене животне средине у Бору и околини. Наставићу и даље да се бавим уметничком фотографијом и организацијом Фото-видео клуба у Бору који заслужује већу пажњу. Рад смо обновили пре две године, а окупљамо 80 заљубљеника у фотографију. На изложби у чачку, 29. јуна, појавиће се још фотографија чланова нашег клуба, што је велики заједнички успех – истиче Стојиљковић.

J. С.